

Opfer der Shoa

BASISINFORMATION und AUFGABENSTELLUNG

Millionen Menschen wurden in Konzentrationslagern ermordet oder kamen in der Shoa (im Holocaust) um.

Nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs versuchten viele Überlebende ihre Angehörigen zu finden. Diese Suche gestaltete sich nach den Wirren des Krieges jedoch äußerst schwierig. Man denke nur an die Zerstörung vieler Städte und Dörfer, die Flucht, Verschleppung und den Tod von Millionen Menschen, die Vernichtung von Dokumenten etc.

Ins Ausland geflohene Juden und Jüdinnen wussten vielfach nicht, was aus ihren Angehörigen in der Heimat geworden war. Kinder suchten nach ihren Eltern, Eltern nach ihren Kindern. Zeugen wurden befragt, Berichte gesammelt und Listen der Vermissten und Toten zusammengestellt, um über den Verbleib bzw. das Schicksal von Menschen Bescheid zu wissen. Häufig waren keine Belege mehr aufzufinden und die betroffenen Personen wurden als „vermisst“ deklariert und dann nach Jahren für „tot“ erklärt.

Erst mit den Kriegsverbrecher-Prozessen und der historischen Aufarbeitung der Geschichte des Zweiten Weltkriegs und der Shoa wurde man sich der Dimensionen des Völkermordes bewusst.

In Yad Vashem wurden und werden „Pages of Testimony“ (Gedenkblätter) gesammelt und archiviert. Verwandte gedenken damit ihrer toten Familienangehörigen, die sie in der Shoa verloren haben: www.yadvashem.org (The Central Database of Shoah Victims' Names)

Selten sind Fotos, die diesen Seiten beigelegt wurden. Die folgenden drei Seiten stammen aus der Opfer-Datenbank von Yad Vashem.

Bitte nutzen Sie die folgenden Adressen:

Margot Gruenewald	http://207.232.26.141/YADVASHEM/16051232_275_6314/164.jpg
Simon Jacobs	http://207.232.26.141/YADVASHEM/18031856_242_5011/102.jpg
Benjamin Trauger	http://207.232.26.141/YADVASHEM/02111518_268_7339/234.jpg

Aufgabenstellung:

- Welche Informationen lassen sich zu den Personen finden?
- Wer hat die jeweilige Seite ausgefüllt, um an den/die Betreffende/n zu erinnern?
- Warum macht dies vielleicht ein Überlebender?
- Recherchieren Sie unter www.yadvashem.org zu Personen Ihrer Heimatgemeinde oder Region! (Nützen Sie auch andere Opferdatenbanken, wie zum Beispiel jene des DÖW – <http://de.doew.braintrust.at/shoahopferdb.html> – oder der Gedenkstätte Auschwitz-Birkenau – http://en.auschwitz.org.pl/m/index.php?option=com_wrapper&Itemid=31.)

YAD VASHEM

The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

Hall of Names

יד ושם

רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

היכל השמות

Page of Testimony דף עד

דף עד לרישום והנצחה של הנספים בשואה; נא למלא דף עבור כל נספה בנפרד, בכתב ברור וכאותיות דפוס.
Page of Testimony by commemoration of the Jews who perished during the Holocaust; please fill in a separate form for each victim, in block capitals.

תפקיד היסודי של המוסד הישראלי-הנצחה-השואה הוא לרכז את כל המידע על כל אדם שנהרג בשואה או שנהרג כתוצאה מהשואה. המוסד יספק את המידע למשפחה ולקהילה, יספק את המידע למוסדות המחקר ולמוסדות ההנצחה, יספק את המידע למוסדות החינוך ולמוסדות המחקר. המוסד יספק את המידע למוסדות המחקר ולמוסדות ההנצחה, יספק את המידע למוסדות החינוך ולמוסדות המחקר. המוסד יספק את המידע למוסדות המחקר ולמוסדות ההנצחה, יספק את המידע למוסדות החינוך ולמוסדות המחקר.

Maiden name: Gruenewald		Victim's family name: Gruenewald	
Previous/other family name:		First name (also nicknames): Margot	
Approx. age at death: 17	Date of birth: 12.6.1926	Gender: M/F ז/נ	Title:
Nationality: German	Country: Germany	Region: Westphalia	Place of birth: Bielefeld
Victim's father: Gruenewald	Victim's mother: Wolff	Victim's wife: single	No. of children: single
Address: Bielefeld Muehlenstr. 7		Country: Germany	Region: Westph.
Member of org./movement:		Place of work:	Profession: none
Address: Bielefeld Muehlenstr. 7		Country: Germany	Region: Westph.
Date of death: 1943 / 1944			
Country: Germany		Region: Westph.	Place of death: Gaschamber
Circumstances of death: Gaschamber			
I, the undersigned, hereby declare that this testimony is correct to the best of my knowledge.			
Previous/maiden name: Gruenewald	Family name: Gruenewald	First name: Helmut	
State/Zip code:	City:	Appt.:	Entrance:
Relationship to victim (and/or other): brother	I am / I am not a survivor:	Tel.:	Country:
Date: 20.4. 1999 Place: _____ Signature: _____			

YAD VASHEM

Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

P.O.B. 3477 Jerusalem, Israel

דף עדות
עדות בלאט

A Page of Testimony

אוסטראקס וואס אנדענק
פון אומקום און גבורה

THE MARTYRS' AND HEROES' REMEMBRANCE LAW, 5713-1953 determines in article No. 2 that — The task of YAD VASHEM is to gather into the homeland material regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators, and to perpetuate their		דאס געזעץ צום אנדענק פון אומקום און גבורה — יד ושם, תשי"ג 1953 טעלט פעסט אין פארבאנדל נומער 2: די אויפגאבע פון יד ושם איז איינצואסלען אין הייליגער דעם אנדענק פון אלע יידן, וואס זענען נשחטליך, האבן זיך מסר נפש געווען, בעקעמט און זיך אנטקעגנגעשטעלט דעם נאציסן שונא און זיינע ארומגעלעפער, און זיי אליעמען, די קהילות, די ארגאניזאציעס און אינדיבידועלע, וועלכע זענען געווארן צוליב זייער אנבעהריקייט צום יידישן פאלק — יעדעל א דענקמאל. (געזעץ פון תשי"ג, י"ז אלול תשי"ג, 28.8.1953)		
	1. פאמיליע נאמען * Family name * <u>Jacobs</u>			
	2. מאדאמען (פאמיליע נאמען פאר דער חתונה) First Name (maiden name) <u>Simon</u>			
	3. געבורטס-דאטע Date of birth <u>1925</u>	4. ארט פון געבורט (טאט, לאנד) Place of birth (town, country) <u>Rotterdam Holland</u>		
	5. נאמען פון פאטער Name of father <u>Phillip. Jacobs</u>	6. נאמען פון מוטער Name of mother <u>Elisabet Grietje HAAGMAN</u>		
7. נאמען פון מאן אדער פון פרוי און איר מיידלעך-פאמיליע Name of spouse (if a wife, add maiden name)	8. בערוף Profession <u>daughter</u>			
9. סטאבילער וואוינארט Place of residence before the war <u>Amsterdam</u>				
10. וואוינערטער בעת דער מלחמה Places of residence during the war <u>Amsterdam</u>				
11. ארט, עייט און אומשטענדן פון טויט Circumstances of death (place, date, etc) <u>Auschwitz.</u>				
I, the undersigned <u>LHF. HAAGman.</u> residing at (full address) _____ relationship to deceased <u>niece</u> אין, דער אונטערזעצער וואס וואוינט (פולער אדריס) קרוישישאפט hereby declare that this testimony is correct to the best of my knowledge. דערקלער דערמיט, אז די עדות וואס אין האב דא איבערגעגעבן, מיט אלע פרטים, איז א ריכטיקע לויט מיין בעסטען וויסן. אונטערשריפט <u>LHF. Haagman</u> ארט און דאטע <u>24-10-91</u>				

...ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם... אשר לא יכרת:
...even unto them will I give in mine house and within my walls a place and a name... that shall not be cut off.

Nederlond • ביטע אנשרייבן יעדן נאמען פון אומגעקומענע אויף א באזונדער בלאט.
Please inscribe the name of each victim of the Holocaust on a separate form.

YAD VASHEM

The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

Hall of Names - P.O.B. 3477, Jerusalem 91034

יד ושם

רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

היכל השמות - ת.ד. 3477, ירושלים 91034

Page of Testimony דף עד

דף עד לרישום והנצחה של הנספים בשואה; נא למלא דף עבור כל נספה בנפרד, בכתב
narration of the Jews who perished during the Holocaust; please fill in a separate form for each victim, in block capitals

חוק זיכרון השואה והגיבורים-הישיב 1953 קובע בסעיף 2 כי יוקדשו על ידי ושמ הלאומי אל המלחמה את זכרם של כל אלה שמי ושמ היהודי
שנלו ונסחו את נפשם, נלחמו ומרדו בזמן המצוי במחנהי המלחמה עם חברי עם, לחימה, לניצנים ולספרות שחרים בגלל התחייבותם לעם היהודי
The Martyrs' and Heroes' Remembrance Law 5713-1953 determines in section 2 that: "The task of Yad Vashem is to gather into the honorable memorial
regarding all those members of the Jewish people who laid down their lives, who fought and rebelled against the Nazi enemy and his collaborators,
and to perpetuate their names and those of the communities, organizations and institutions which were destroyed because they were Jewish".

שם משפחה של הנספה:	שם משפחה לפני הנישואין:	שם משפחה של הנספה:	שם משפחה לפני הנישואין:
TRAUGER / 201426		TRAUGER / 201426	
שם פרטי (בב שם חיבה/כינוי):	שם פרטי (בב שם חיבה/כינוי):	BENJAMIN / 201426	

Approx. age at death:	גיל משוער בעת המוות:	Date of birth:	תאריך לידה:	Gender:	מין:	Title:	תואר:
16		01/03/1927		M	F		

Nationality:	התאזרות:	Country:	ארץ:	Region:	מחוז:	Place of birth:	מקום לידה:
FRENCH		FRANCE				PARIS-	

Victim's father:	שם משפחה:	שם פרטי:	אב הנספה:
TRAUGER / 201426		JAKOB / 1905	

Victim's mother:	שם משפחה:	שם פרטי:	אם הנספה:
TAROZ / 201426		REGINE / 201426	

Victim's wife/husband:	שם משפחה:	שם פרטי:	אישה/בעל של הנספה:

Address:	כתובת:	Country:	ארץ:	Region:	מחוז:	Permanent residence:	מקום מגורים קבוע:
10, RUE SORBIER		FRANCE				PARIS-	

Member of org./movement:	חבר בארגון/תנועה:	Place of work:	מקום העבודה:	Profession:	מקצוע:

Address:	כתובת:	Country:	ארץ:	Region:	מחוז:	Residence before deportation:	מגורים לפני הגירוש:
10, RUE SORBIER		FRANCE				PARIS-	

אירועים / פעילות (מקומות בואן המלחמה / מעבר / גירוש / נסו / חיסול / צעדת מוות / מסתור / בריחה / התנגדות / לחימה) /
Places, events and activities during the war (prison / deportation / ghetto / camp / death march / hiding / escape / resistance / combat):

ARRESTED ON 29 DECEMBER 1942 TO DRANCY, SEND TO AUSCHWITZ ON 13 Feb 1943

Date of death:	תאריך המוות:	Country:	ארץ:	Region:	מחוז:	Place of death:	מקום המוות:
		POLAND				AUSCHWITZ	

Circumstances of death: Probably GAZ CHAMBER

אני, הח"מ, מצהיר בזה כי העדות שמסרתי על פרטיה נכונה ואמיתית לפי מיטב ידיעתי והכרתי.
I, the undersigned, hereby declare that this testimony is correct to the best of my knowledge.

Previous/maiden name:	שם משפחה קודם:	Family name:	שם משפחה:	First name:	שם פרטי:
		TRAUGER / 201426		Bruno / 201426	

State/Zip code:	אזור/מיקוד:	City:	עיר:	Appt.:	דירה:	Entrance:	כניסה:	House:	מס' בית:	Street:	רחוב:

Relationship to victim (family/other):	הקרבה (משפחתית/אחרת) לסופר:	Relationship to victim (family/other):	הקרבה (משפחתית/אחרת) לסופר:	Tel.:	מס' טלפון:	Country:	מדינה:
NEPHEW'S SON		I am / I am not a survivor				ISRAEL / 420	

במשך המלחמה הייתי במחנה / בגטו / במסתור / במחנה בריחה / ביערות / במחתרת (אנא מלא) /
During the war I was in a camp / ghetto / forest / the resistance / in hiding / had false papers (write relevant optional)

Date:	תאריך:	Place:	מקום:	Signature:	חתימה:
15/08/1999					

73449

Opfer der Shoa

LÖSUNG

- Informationen zu den Personen: vgl. Angaben in der Materialsammlung
- Die jeweiligen Seiten wurden von Überlebenden bzw. Familienangehörigen ausgefüllt: Bruder, Nichte, Großneffe
- Überlebende fühlen sich mitunter schuldig, weil sie überlebt haben. Das erscheint ungewöhnlich, ist aber eine häufig auftretende Reaktion Holocaust-Überlebender. Nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs machten sich viele Überlebende auf die Suche nach Familienangehörigen, Freunden und Bekannten. Ihr Schicksal war oft über viele Jahre nicht zu klären, teils gab es Gewissheit, teils gab es nur „letzte Nachrichten“ (z. B. in Form von Eintragungen in Transportlisten), teils galten Personen als „verschollen“ oder wurden gerichtlich für „tot“ erklärt.
Es ist vielen Überlebenden ein Anliegen, dass ihre in der Shoa getöteten Familienmitglieder, Freunde und Bekannten nicht vergessen werden. Ihr Name, Informationen zu ihrer Person und ihr Schicksal sollen dokumentiert werden. Mit einem Foto kann dem Namen ein Gesicht und damit mehr Identität gegeben werden.
Es ist eine Form der Bewältigung eines Verlusts und zugleich eine sinnstiftende Handlung, weil auf diese Weise – gemeinsam mit Millionen anderen – ein Zeichen für die Nachwelt gesetzt wird.
- Wenn Sie über Juden und Jüdinnen in Wiener Neustadt recherchieren, dann nützen Sie dazu die beiden Literaturgrundlagen, welche Personen-Daten und Auszüge aus Datenbanken (der Sammlung Sulzgruber) enthalten:
Sulzgruber, Werner: Die jüdische Gemeinde Wiener Neustadt. Von ihren Anfängen bis zu ihrer Zerstörung. Wien: Mandelbaum 2005.
www.mandelbaum.at/books/764/6936
Sulzgruber, Werner: Das jüdische Wiener Neustadt. Geschichte und Zeugnisse jüdischen Lebens vom 13. bis ins 20. Jahrhundert. Wien: Mandelbaum 2010.
www.mandelbaum.at/books/764/7335